

Velké Poříčí

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Náchod

Nadmořská výška: 360 m n. m.

Počet obyvatel: 2 353

Adresa URL: www.velkeporici.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.461773N, 16.189308E

První pís. zmínka: 1415 (609 let)

PSČ: 549 32

Facebook: velkeporici

Historie obce Velké Poříčí

13. až 15. století Název našeho městyse Poříčí je odvozen ze slov "podél řeky", či "v poříčí"

Metuje. Z různých historických pramenů se dovídáme, že zdejší krajina byla souvisle osídlena na přelomu 13. a 14. století za kolonizační činnosti pana Hrona z Náchoda z rodu Načeraticů (doložen v letech 1241 - 1289). K roku 1415 se při popisu náchodského panství mimo jiné též připomíná osada Poříčko. Náchodský historik J. Hraše tvrdí, že kolem roku 1450 vedla přes Velké Poříčí obchodní cesta zvaná Trhovka, směřující ze Stárkova do sousedního Polska, dříve Kladska. První písemná zmínka o Velkém Poříčí, kterou lze bezpečně doložit, však pochází z roku 1496, kdy byl pořízen zápis do nejstarší knihy kšaftů města Náchoda. 16. až 18. století Koncem 16. století měla osada Velké Poříčí celkem 18 rolnických usedlostí, 5 gruntovních zahrad a 1 chalupu. Jako poddanská obec patřila majitelům náchodského panství, ve věcech právních náležela pod purkrechtní soud městečka Hronova. Za Marie Terezie při prvním sčítání lidu a číslování domů v r. 1770 bylo ve V. Poříčí 65 domovních čísel. V polovině 18. století zde stával jeden panský mlýn a hospodařilo zde asi 47 majitelů rolnických usedlostí, kteří obdělávali 859 strychů (1 strych je 28 arů) a 3 větele (1 větel je 7 arů), dále sklízeli 116 vozů sena. Povinně museli chodit na robotu a ze svých pozemků odvádět robotní dávky v naturáliích nebo v penězích. 19. až 20. století Počátkem 19. století to byla již dlouhá ves, která měla 142 domů, 822 obyvatel a vlastní školu. Prvním starostou obce je Josef Pich z let 1848 - 1849. Z přelomu 18. a 19. století pochází také pečetní vyobrazení obecního znaku - beránek s praporcem. Revoluční události let 1848 - 1849 a následné správní změny znamenaly, že dosud poddanská obec se přeměnila na samostatnou a samosprávnou jednotku - obec. Spravovaly ji volené orgány - zastupitelstvo a rada v čele se starostou. Další rozmach obce ovlivnil koncem 19. století rychlý rozvoj textilního průmyslu, navazující na tradici ručního tkalcovství. Rozvoji napomáhalo postavení okresní silnice Náchod - Hronov v roce 1868 a otevření železniční tratě Choceň - Broumov v roce 1875. V obci vyrostly 3 velké tkalcovny, fa Fröhlich a Pentlarz - založena roku 1891, fa Arnold Kraus - r. 1895, fa Ed. Pick - r. 1903, a postupně přibývaly další. Firma F. Šrám - r. 1927, dvě parostrojní cihelny a to pod Dělánkem J. Martince a za kostelem bratří Židů. V Eichlerově sbírce v Národním muzeu v Praze je uložen otisk velkopoříčského pečetidla. Je oválný o rozměrech 22 krát 24 milimetrů. Pečetnímu obrazu dominuje beránek s praporcem. V opise je uvedeno panství náchodské - Obetz Welike Porzicz. Velké Poříčí si opatřilo pečetidlo pravděpodobně na přelomu 18. a 19. století. Dynamický rozvoj průmyslu na přelomu 19. a 20. století se odrazil v postupném rozvoji celé obce. Rostl počet živností a společenstev. V roce 1909 byly založeny konzumy Jednota a Svěpomoc. Počet obyvatel rychle rostl a trvale překročil dva tisíce, v roce 1910 dosáhl počtu 2 880. Za připomínku stojí, že v roce 1900 byla otevřena kampaňka Spořitelního a záložního spolku a 1. října 1903 otevřen

poštovní úřad. Růst počtu obyvatel zvyšoval nároky i na zdejší školu. Původní dřevěná stavba z roku 1791 byla v letech 1877 - 1878 přestavěna na zděnou jednopatrovou budovu se třemi třídami a byty pro učitele. V roce 1884 byla rozšířena o 4. třídu a později v roce 1908 byla už osmi-třídní. Pro nedostatek místa musely být tři třídy v soukromých domech. Proto bylo v roce 1910 rozhodnuto na obecním úřadě o stavbě nové školní budovy. Z tzv. offertního řízení byl vybrán návrh architekta Richarda Klenky z Vlastimilu, profesora Umělecko průmyslové školy v Praze. Stavba byla zadána staviteli Jindřichu Laboutkovi z Hradce Králové. V květnu 1912 se začalo stavět a nová škola byla slavnostně otevřena 28. září 1913 a úředně zkolaudována 9.10.1913. Celkový náklad stavby činil 201.137,40 K. Pro školní rok 1913 - 1914 bylo zapsáno 453 dětí do osmi tříd obecné a měšťanské školy. Výstavba kostela Navštívení Panny Marie byla od prvopočátku středem pozornosti věřících. Byly konány dobrovolné sbírky peněz i materiálu, mnozí poskytovali zdarma své povozy nebo zdarma pracovali. Pozemek darovala obec, stavební plány zhotovil stavitel J. Ekert a vlastní práce byla rozdělena firmám Ekert, Kubeček a Labouřka. Stavělo se od roku 1906 do roku 1910, kdy bylo dokončeno vnitřní zařízení. Kostel byl vysvěcen 8. září 1910 s povolením konsistoře v Hradci Králové, děkanem Peckou z Náchoda. Byl vybaven ke konání celoročních bohoslužeb. V roce 1927 je z iniciativy Kostelní jednoty vystavěna pro kněze pod kostelem fara. Místní hřbitov byl vystavěn v letech 1899 až 1902 na obecním pozemku od bývalé Térový živnosti č. 102. Uprostřed byl postaven kříž. První dva pohřby byly 29.3.1900, ač hřbitov ještě nebyl vysvěcen. Všeestranný rozvoj obce pokračoval a zcela přirozeně vedl představitele obce k tomu, že dne 17. prosince 1908 podali na valné hromadě okresního zastupitelstva žádost, aby obec byla povýšena na městys. Jeho cí. a král. Apoštolské Veličenstvo náš nejmilostivější císař a král František Josef I. ráčil Nejvyšším rozhodnutím ze dne 14. června 1914 nejmilostivěji povýšiti obec Velké Poříčí za městýs. O tom v základě výnosu c.k. ministerstva vnitra ze dne 19. června 1914 č. 15723 obecní zastupitelstvo vyrozuměno s tím upozorněním, že témuž zůstává volno za účelem osvědčení tohoto Nejvyššího aktu milosti zakročiti o vyhotovení Nejvyššího diplomu o povýšení obce Velkého Poříčí za městýs. (Int.c.k.okres.hejtmanství v Náchodě 20. července 1914 č.j. 20561) V předvečer první světové války byla žádost kladně vyřízena, a to dne 14. června 1914. Tuto významnou událost smutně poznamenaly válečné události. Jména devadesáti padlých občanů připomíná žulový pomník pod kostelem, odhalený 29. července 1934. Přesto byla ještě v letech 1910 - 1917 provedena elektifikace. Po válce vývoj pokračoval. K 1.7.1921 byla zřízena četnická stanice s dohlédacím obvodem pro Malé Poříčí, Malou Čermnou, Pavlišov, Slavíkov, Dolní Rybníky a Horní Radechovou. Dnešní náměstí obdélníkového tvaru bylo založeno v roce 1923 a mělo rozlohu 43 arů. V letech 1922 - 24 byly postaveny družstevní domky za tratí a na náměstí obecní patrové domy čp. 40 a 45. Betonový most přes Metuji byl postaven v roce 1926. Významnou událostí a poctou pro obec byla osobní návštěva prvního prezidenta republiky T.G.Masaryka dne 12.7.1926. Přivítán byl na náměstí před školou nadšenými občany, dětmi a mládeží. Přivítáním byl mile překvapen, celý v bílém a zamyšlený. I mlčky však uměl vyjádřit uznání a povzbuzení. Tož jen tak dál. Buďte trpěliví a neztrácejte odvahy. Vybavenost obce se dále zvyšovala. Místní kino, otevřené v roce 1926, bylo po ozvučení přemístěno v roce 1928 do Obecního domu. Obecní vodovod byl zřízen v letech 1932 - 1933. Soukromá lékařská ordinace byla otevřena v roce 1936. Další vývoj přerušily opět válečné události v letech 1938 - 1945. Vývoj obce, která právem nese název Velké Poříčí, byl výsledkem cílevědomého úsilí a nesporných osobních schopností našich předků v tehdejších orgánech obce. Připomeňme si starosty, kteří stáli v určitém časovém období v čele zastupitelstva a rady:

Josef Pich 1850 - 1860 Antonín Langr 1861 - 1864 Josef Vít 1864 - 1867 Josef Špreňar 1867 - 1870 Vincenc Čejchan 1871 - 1876 Josef Šimek 1877 - 1880 Alois Dinter 1880 - 1887 Ignác Kleprlík 1887 - 1889 Antonín Hejzlar 1889 - 1905 Jan Martinec 1905 - 1919 Josef Pražák 1919 - 1930 Josef Nyklíček 1930 - 1931 Josef Pražák 1931 - 1940 Josef Lipský 1940 - 1941 Bedřich Němeček 1941 - 1945 V květnu 1945 se ujal moci místní národní výbor. Prvním poválečným předsedou byl František Ruider 1945 - 1946, druhým Mikuláš Doležal 1946, Jindřich Pohl v letech 1946 - 1948 a posledním v letech 1948 - 1949 František Ruider. Byl mír, bylo po válce, ale naše vlast a s ní i naše obec opět strádaly a trpěly v další totalitě. Tentokrát však na dlouhých čtyřicet let. Naši obyvatelé často přicházeli o majetek a svobodu, obec o samostatnost. Na ustavující plenární schůzi MNV 9. března 1949 byla naše obec násilně sloučena s Hronovem s platností od 23. září 1949. Občané však o svobodu nepřestali nikdy usilovat, zejména v roce 1968.

